

Uzasadnienie

Projekt planu ochrony rezerwatu został opracowany na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, z uwzględnieniem art. 20 ust. 1, 2 i 3 tej ustawy. Zakres zrealizowanych prac został dostosowany do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu. Projekt planu sporządzono uwzględniając treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. poz. 794).

W rezerwacie nie wyznacza się obszarów, na których można prowadzić działalność wytwórczą, handlową i rolniczą, wykonywać polowania oraz miejsc wprowadzania psów, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 4, 11 i 16 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wskazuje się obszarów ochrony ścisłej i krajobrazowej, o której mowa w art. 20 ust. 3 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody.

Rezerwatu nie udostępnia się dla celów edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa, o których mowa w art. 20 ust. 3 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody.

W zarządzeniu nie wskazano obszarów, ani miejsc udostępnianych dla badań naukowych. Mając na uwadze dbałość o zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie, udostępnianie rezerwatu w celu prowadzenia badań naukowych może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 24 i ust. 5 ustawy o ochronie przyrody. Uzyskanie indywidualnej zgody na prowadzenie tego typu czynności gwarantuje z jednej strony nadzór nad ich rodzajem i metodyką zabezpieczając z drugiej strony rezerwat przed negatywnym oddziaływaniem realizowanych prac, czy też przed wykonywaniem prac badawczych, których tematyka nie wymaga ingerencji w ekosystem rezerwatu. Szeroki zakres i tematyka badań naukowych sprawia, że pełną kontrolę nad ich wpływem na rezerwat można zachować tylko poprzez rozpatrzenie indywidualnego wniosku. Nie występuje natomiast możliwość precyzyjnego zdefiniowania w planie ochrony dla wszystkich rodzajów badań jednego sposobu postępowania, który minimalizowałby ich negatywny wpływ na rezerwat.

Rezerwat został uznany w celu ochrony stanowisk roślin kserotermicznych. Pod względem administracyjnym położony jest on w powiecie lipskim, gminie Solec Nad Wisłą.

Z dokumentów planistycznych na obszarze rezerwatu obowiązuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Solec nad Wisłą wprowadzone w życie uchwałą nr

XXVI/150/2002 Radym Gminy w Solec nad Wisłą z dnia 10 października 2002 r. Studium nie zawiera zapisów zagrażających utrzymaniu celu ochrony rezerwatu.

Rezerwat leży na granicy dwóch skrajnie różnych pod względem rzeźby terenu regionów – Małopolskiego Przełomu Wisły, obejmującego dużą dolinę rzeczną oraz płaskiej Równiny Radomskiej zajętej przez rozległe pola uprawne. Obejmuje on niewielki, suchy, pojedynczy wąwóz w skarpie doliny Wisły, zbudowany z margli kredowych. Zbocza rezerwatu są silnie nachylone, dno natomiast opada łagodnie. Wąwóz rozszerza się w stronę południowo-wschodnią, gdzie łączy się z doliną Wisły. Należy on do większego, bogatego pod względem rzeźby terenu, kompleksu różnej wielkości suchych wąwozów rozcinających w tym miejscu skarpe doliny Wisły. Na terenie rezerwatu występują dwa główne typy ekosystemów: ekosystemy leśno-zaroślowe i ekosystemy murawowe. Ze względu na zaawansowane procesy sukcesji naturalnej granica pomiędzy tymi ekosystemami jest płynna. Ekosystemy leśno-zaroślowe to różne stadia sukcesji zarośli z dominacją derenia świdwy. Starsze i bogatsze gatunkowo zarośla zajmują zachodnie zbocze wąwozu, natomiast młodsze rozciągają się na wschodniej jego części oraz porastają dno wąwozu. Ponadto u wejścia do wąwozu wykształciły się zarośla robinii akacjowej. Do ekosystemów murawowych zaliczamy niewielki płat zarastającej murawy kserotermicznej w południowej części wschodniego zbocza wąwozu. Murawy kserotermiczne są zbiorowiskami roślinnymi ściśle związanymi z ekstensywnym użytkowaniem przez człowieka, głównie wypasem. W trakcie prac prowadzonych na potrzeby niniejszego planu ochrony nie odnaleziono informacji na temat użytkowania obszaru samego rezerwatu. Zgodnie z informacją Głazka, w momencie tworzenia rezerwatu, tereny sąsiadujące (zbocze między Sadkowicami, a kolonią Raj) były intensywnie wypasane. Rezerwat był nieużytkiem lub terenem sporadycznie wypasany (Głazek, 1995). Obecnie rezerwat nie jest użytkowany pastwiskowo ani kośnie.

Zagrożenia i przejawy degeneracji muraw kserotermicznych, czyli głównego przedmiotu ochrony rezerwatu, w dużej mierze związane są z zaawansowaną sukcesją naturalną, a także wnikanie gatunków inwazyjnych – robinii akacjowej i nawłoci późnej. Obecnie ponad 90% powierzchni rezerwatu zajęta jest przez zwarte zarośla derenia świdwy i innych krzewów liściastych. Skład gatunkowy pozostałego, niewielkiego płatu murawy ulega stopniowemu zubożeniu. Miejsca wybitnie światłolubnych gatunków kserotermicznych, typowych dla otwartych muraw kserotermicznych, zajmowane są przez odporne na częściowe zacienienie gatunki okrajkowe. Stan populacji charakterystycznych dla tego miejsca gatunków przedstawia się różnie. Część z nich jest jeszcze liczna, do takich należą: czyściec prosty, fiołek pagórkowy, Krwawnik panoński, dzwonek boloński, gorysz siny, szałwia okrągowa. Niektóre gatunki występują tylko na niewielkiej przestrzeni wśród nich jest niezbyt liczna turzyca filcowata i szczyrzyk czerniejący. Miejscem szczególnie cennym dla wymienionych gatunków oraz dla pozostałej flory

ciepłolubnej jest niewielka murawa kserotermiczna w południowo-wschodniej części rezerwatu. W jej obrębie gromadzi się większość stanowisk rzadkich i chronionych gatunków. Cenne są również wszelkie inne luki w zwartych zaroślach derenia, w których występuje flora kserotermiczna. Podsumowując, największy negatywny wpływ na zachowanie walorów przyrodniczych rezerwatu ma sukcesja naturalna, która doprowadza do zaniku otwartej roślinności kserotermicznej w wąwozie. Zwarte i bardzo ekspansywne zarośla derenia świdwy, oprócz zarośnięcia powierzchni wcześniej zajętych przez murawy kserotermiczne mają negatywny wpływ na lokalny mikroklimat oraz cechy fizykochemiczne podłoża. Zacieniając powierzchnię gleby obniżają znacząco temperaturę, ograniczają dostęp światła oraz zwiększają wilgotność podłoża i powietrza przy glebie. Ponadto zwiększają proces odkładania próchnicy, znacząco użyźniając w ten sposób podłoże. To wszystko sprawia, że warunki siedliskowe stają się nieodpowiednie do rozwoju gatunków kserotermicznych. Obecne w rezerwacie gatunki inwazyjne nie wpływają w znaczący sposób na cel Ochrony, a ich ekspansja jest częściowo ograniczana przez zwarte zarośla derenia. W wąwozie obserwowano kilka niewielkich skupisk nawłoci późnej oraz płat gaju robinowego u jego wylotu. Gatunki te charakteryzują się jednak wybitną ekspansywnością i w najbliższej przyszłości można spodziewać się ich wnikania na pozostałe części rezerwatu. Oprócz zarastania siedlisk gatunków kserotermicznych, robinia wykazuje ponadto silnie działanie allelopatyczne. Jako gatunek motylkowy ma również ogromny wpływ na zmianę właściwości fizykochemicznych gleby. Dzięki współpracy z bakteriami brodawkowymi, wiążącymi azot z powietrza, powoduje wzbogacanie gleby w ten pierwiastek. Po wykonaniu działań ochronnych (np. wycinka lub wyrwanie krzewów) i polepszeniu warunków świetlnych można spodziewać się naglej i przyspieszonej ekspansji tych gatunków.

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych, celem zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie:

1) podał do publicznej wiadomości poprzez:

a) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i na stronach internetowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie obwieszczenia,

b) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Urzędu Gminy,

c) umieszczenie obwieszczenia na łamach lokalnej gazety,

informacji o przystąpieniu do sporządzania projektu planu ochrony;

2) wyłożył dokumentację przygotowaną na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony oraz projekt planu ochrony w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie. O wyłożeniu dokumentacji Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie poinformował poprzez:

- a) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i na stronach internetowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie obwieszczenia,
- b) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Urzędu Gminy,
- c) umieszczenie obwieszczenia na łamach lokalnej gazety,

W ramach przeprowadzonego postępowania z udziałem społeczeństwa nikt nie wniósł wniosków i uwag.

Projekt planu ochrony został przesłany Radzie Gminy Solec nad Wisłą, celem zaopiniowania.

Rada Gminy Solec nad Wisłą pozytywnie zaopiniowała projekt zarządzenia uchwałą nr LIII/290/2018 z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie uzgodnienia projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Sadkowice.

Projekt zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Mazowieckiego.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt planu ochrony będzie oddziaływał:

- 1) na Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) na właściciela rezerwatu;
- 3) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdują w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia jako akt prawa miejscowego podlega:

- 1) na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim;
- 2) na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zaopiniowaniu przez właściwą miejscowo radę gminy;
- 3) na podstawie art. 19 ust. 1 a ustawy o ochronie przyrody procedurze udziału społeczeństwa przewidzianej przez ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia pociągnie za sobą skutki finansowe dla budżetu państwa w wysokości około 490 000 zł w przeciągu 20 lat obowiązywania planu ochrony, które wynikać będą z realizacji działań ochronnych zaprojektowanych w planie ochrony. Mogą być one finansowane w szczególności ze środków pochodzących z:

- 1) budżetu państwa na zasadach ustalonych przez ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.);

2) ubiegania się o pozyskanie środków finansowych z Narodowego lub/i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy w projekcie zarządzenia z uwagi na ograniczony zakres prac jak również realizacja ich na przestrzeni 20 lat nie będą miały znaczącego wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Regulacja objęta przedmiotowym zarządzeniem nie jest objęta prawem UE. Projekt zarządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.